

Σιρ Ἰωάννης, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἠθροίασεν ὡς ἡ μορφή ἀνθρώπου μαντεύσαντος αἰνίγμα.

— Τὸ εὐχάριστον εἶνε, εἶπεν ἐγειρόμενος, νὰ ἡξυρῶμεν ὅτι ἡμποροῦμεν νὰ ἀναχωρήσωμεν ὅταν θέλωμεν. Δὲν βλέπω ὅμως τὸν λόγον νὰ ἀναχωρήσωμεν εὐθὺς, ὡς προτείνει ὁ ἰατρός Ἀντώνιος, ἐκτὸς ἂν τὸ θέλῃ ἡ ἀγαπητὴ μου κόρη.

— Ὡ, ὄχι, πατέρα, σὲ παρακαλῶ ἄς μείνωμεν ἀκόμη ὀλίγον καιρὸν, ἀπήντησε ζωηρῶς ἡ Λουκία· εἶμεθα τόσον καλὰ ἐδῶ.

— Αἶ, τόσον καλὰ! ἐψιθύρισε ὁ βαρωνέτος μετὰ κωμικοῦ τινὸς μίγματος εὐχαριστήσεως καὶ δυσαρσεκειᾶς· τὸ κατ' ἐμὲ, ὁμολογῶ ὅτι δὲν βλέπω τί καλὸν θὰ ἔχωμεν, εἰμὴ μόνον τὴν πιθανότητα νὰ ψηθῶμεν ἐπὶ τέλους εἰς αὐτὸν τὸν φουρνον. Ἄν αὐτὸ σοῦ εἶνε ἀδιάφορον. . . Ἄλλ' εὐτυχῶς σιρ Ἀρχίσκη ἡ ζέστη, θὰ ἔχωμεν φύγει.

Ὁ Σιρ Ἰωάννης ἐστέναξεν ἀκουσίως. Συμβιβασθεὶς δ' ἐντελῶς πρὸς ἐαυτὸν, κατόπιν τῆς μικρᾶς του ἐκείνης δημηγορίας, κατέλιπε τὸ δωμάτιον, οὐδόλως ὑποπτευόμενος, ὅτι καὶ ἡ θυγάτηρ του ἤθελεν ἐπίσης στενάξει ἐκ βάλουος τῆς ἀθῶας τῆς καρδίας, ἂν ἐπρόκειτο ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ τοῦ πανδοχείου. Πάντες οἱ πατέρες καὶ παῖσαι αἱ μητέρες ἔχρουσι παράδοξόν τι εἶδος δράσεως. Βλέπουσι καθαρῶτατα τὰ μακρὰν κείμενα, καὶ χρειάζονται δίοπτρα διὰ νὰ ἴδωσι τὰ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν τοιαύτη ἦτο καὶ τοῦ Σιρ Ἰωάννου ἡ ὄρασις.

Μετὰ δύο ὥρας, ἐνῶ ἐποποθέτετε τὰ κομμάτια τοῦ ζατρικίου (ἡ Λουκία εἶχεν ἤδη μεταβῆ εἰς τὸ δωμάτιόν της), ὁ Σιρ Ἰωάννης εἶπεν εἰς τὸν σιωπηλὸν πάντοτε ἰατρόν·

— Λοιπὸν φρονεῖτε πραγματικῶς ἰατρῆ, ὅτι τὸ κλίμα ἐδῶ τοῦ τόπου ὠφελεῖ ἰδιαζόντως τὴν κόρην μου;

Ὁ Ἀντώνιος ἐθεώρησε μετὰ τινὸς ἐκπλήξεως τὸν ὁμιλοῦντα πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀπήντησε μετὰ τινὰς στιγμαῶς.

— Ἀρκεῖ, εἶπε, νὰ παραβάλετε τὴν Μίς Δάβεν τῆς σήμερον μετὰ τὴν πρὸ τινῶν ἐβδομάδων, καὶ δύνασθε νὰ ἀπαντήσετε μόνος σας εἰς τὴν ἐρώτησιν. Δὲν βήχει πλέον, τὸ χρῶμα της μετεβλήθη, κοιμᾶται καὶ τρώγει ἐξαίρετα.

— Τότε λοιπὸν ἡ γνώμη σας εἶνε, προσέθηκεν ὁ Σιρ Ἰωάννης, ὅτι μακροτέρα ἐδῶ διαμονὴ θέλει συντελέσει πολὺ εἰς ἐνδυνάμωσίν της;

Ὁ Ἀντώνιος ἠσθάνθη ἀκατάσχετον διάθεσιν νὰ ἀνατρέψῃ καὶ τράπεζαν καὶ ἀβάκιον, ἵνα περιπτυχθῇ τὸν ἄγγλον ὅστις βεβαίως οὐδὲ ἂν τὸ ἐσυλλογίζετο. Ὅσοι γονεῖς ἔχουσι ἐρασίμιας θυγατέρες δὲν ὑποπτεύουσι πόσους διατρέχουσιν κινδύνους. Ἄλλ' ὁ ἰατρός κατώρθωσε ν' ἀνακτήσῃ τὴν ἀπάθειάν του, καὶ ἀπήντησε μεθ' ὅλης τῆς ἰατρικῆς του βαρύτητος:

— Δὲν διστάζω ν' ἀποφανθῶ καταφατικῶς. Δὲν ὑπάρχει κλίμα ὑγιεινότερον. Ἐκτὸς δὲ τού-

του βίος τακτικὸς καὶ ἥρεμος καὶ ἔλλειψις βιαιῶν συγκινήσεων εἶνε ἀληθῆς πανάκεια διὰ νεάνιδας ἀδυνάτους ὡς ἡ μίς Δάβεν. Ἐκτὸς τούτου εἶμαι βέβαιος, ὅτι θαλάσσια λουτρὰ κατὰ τοὺς μῆνας τοῦ καύτωνος ἤθελον πολὺ τὴν ὠφελῆσει.

— Τότε, ἀπήντησε ὁ βαρωνέτος, θὰ συμβιβάζωμεν, ὑποθέτω, τὰ πράγματα, ὥστε νὰ μείνωμεν ἐδῶ κατὰ περισσύτερον. — Ἄς παίξωμεν τώρα· σεῖς ἀρχίζετε.

Ἐπαίξαν τρία παιγνίδια τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Ὁ δὲ Σιρ Ἰωάννης ἔσχε τὴν ἀπλότητα νὰ ἐκπλαγῇ μεγάλως ὅτι ἐκέρδησε καὶ τὰ τρία.

Ὁ Ἀντώνιος, ἐπιστρέφων οἴκαδε εἰς Βορδιγιέραν, ἔψαλλε καθ' ὁδόν· *O bell' alma inamorata*, τοσοῦτον περιπαθῶς καὶ μεγαλοφώνως, ὥστε τὸ ἄσμα του ἐτίμα οὐ μόνον τῶν πνευμόνων του τὴν δύναμιν ἀλλὰ καὶ τὸ μουσικὸν αὐτοῦ αἴσθημα.

[Ἐπιτετα συνέχεια]

ΚΕΡΚΥΡΑ

[Μελέτημα Φερδινάνδου Γρηγοροβίου].

Συνέχεια· ἰδί σελ. 386.

Ἐπὶ μίαν ὥραν διετρέχοντες ἐρήμους πεδιάδας καὶ παρήλθομεν μικρὰν θαλασσίαν σκηνογραφίαν — τὰ πάντα εἰσὶν ἥρεμα καὶ ἀκίνητα ὅσῳ τις προβαίνει ἀνερχόμενος τὰ ὄρη· σπανίως βλέπει ἀνθρώπους ἐπὶ τῶν πεδιάδων, ἔστιν ὅτε χωρικούς, οἵτινες, πλαγίως ἐπὶ τῶν ὄνων καθήμενοι, κατέρχονται τὴν ὁδόν. ἐνδεδυμένοι τὴν χωρικὴν στολὴν, κυανὰς πλατείας ἀναξυρίδας, ζώνην ἐρυθρὰν, σκιαδίων ψιχίνων ἢ φέσιον. Ἐν ταῖς σχισμαῖς τῶν ὀρέων κρύπτεται ὁ θῶς, καὶ μόνον τὴν νύκτα τολμᾷ τὸ φοβερὸν ζῶον νὰ ἐξέλθῃ τῆς φωλεᾶς του. Ὑψηλά, ἐπὶ τῶν φαίων πτυχῶν ὄρους κεῖνται οἱ *Λάκωνες* καὶ περικιτῶροι οἱ *Μακράδες*. Αἱ κῶμαι τῆς Κερκύρας συνωκίσθησαν ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς πειρατείας τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῶν βουνῶν.

Ἦδη ἄνωθεν καθορᾶται κάτω ἡ ἰόνιος θάλασσα· φεγγαροεῖ ἐν ποικιλίαις σκηναῖς, ἐκ τῶν κόλων προβάλλουσα εἰς σχήματα ἄγρια συνήθως· στεναὶ καὶ χιονόλευκοι εἰσὶν αἱ ἀμυώδεις ἀκταὶ περὶ τοὺς ἐρήμους ὑπερύθρους σκοπέλους· σειραὶ ἀκρωτηρίων ἐξέχουσιν ἐπὶ τῶν κυμάτων, τῶν περιθροχόντων ἐτέραν σειρὰν ὑφάλων καὶ σκοπέλων. Οὐδεμία ἀνθρωπίνῃ μορφῇ ζῆ ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης ἐρήμου παραλίαι· τὴν σιγὴν διακόπτουσι μόναι αἱ τοὺς τόνους ἄρπας ὁμοιάζουσαι κραυγαὶ τῶν ἀγρίων λάρων, οἵτινες ἀκούραστοι περυγίζουσιν ἐπὶ τῶν κυανῶν κυμάτων· ὁμηρικὴ ναυαγὸς ἀπομόνωσις εἶναι ἐνταῦθα.

Ὀλη ἡ πρὸς τὸ ἰόνιον πέλαγος κερκυραϊκὴ παραλία στερεῖται λιμένος μέχρι τῆς ἀκτῆς *Τιμόνι*. Ἀφικόμεθα εἰς τοὺς πρόποδας ὄρους· ἐκεῖ ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων ἐξέχει τὸ ἀρχαῖον Φαλακρὸν ἀκρωτήριον, τὸν μεσαιῶνα ἄγ. Ἄγγελος κληθέν· ἐκεῖ δὲ πλησίον διεσχισμένα καὶ ἐφθαρμένα καὶ φατὰ ὄρη, ἐπὶ τῶν ὑψίστων ἄκρων τῶν ὁποίων ἴσταν-

νέμνησε ζωηρώς τὸ Vescovato τῆς Κορσικῆς· ἐκεῖνο μὲν καλύπτεται ὑπὸ καστανεῶν, αὕτη δὲ ὑπὸ ἐλαίων. Ὁ Χέκελ, ἔν τινι περὶ Κερκύρας ἀξιαναγνώστῳ πραγματεῖα, ἐκφράζει τὸν θαυμασμὸν αὐτοῦ, διότι τόσῳ ὀλίγοι ζωγράφοι μεταβαίνουν εἰς Κέρκυραν καὶ Κορσικὴν. Κρίμα! Ἄλλα τῶν ταξειδιῶν αἱ δαπάναι εἶναι οὐ σμικραὶ, ἀμφότεραι δ' αἱ νῆσοι κεῖνται ἀπομεικρυσμέναί τῆς ὁδοῦ τῶν ἀγορασῶν τῶν εἰκόνων καὶ τοῦ συρμού. Ἡ Κορσικὴ ἀνταμείβει πανταχοῦ τοὺς πόνους τοῦ καλλιτέχνου· εἶναι μεγαλοπρεπεστέρα, πλουσιώτερα περὶ τὰς φυσικὰς καλλονὰς ἢ ἡ Κέρκυρα· πλὴν τούτου ἡ Κέρκυρα δὲν δύναται ν' ἀντιμετρηθῆ πρὸς τὸ ἐγκαλλώπισμα πάσης πλαστικῆς τέχνης, τὸ Κάπρι. Ἐρευνῶν τὴν μακαρίαν νῆσον τῶν Φαιακῶν ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν ἔποψιν, κατέληξα εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι αὕτη εἶναι ἀρμολιωτέρα τῆ φαντασίᾳ τοῦ ποιητοῦ παρὰ τῆ τοῦ ζωγράφου. Ἡ φτεία εἶναι παραπολὺ πολυτελής· δάση ἐλαιῶνων περιβάλλουσι τὸ πλαστικὸν σῶμα τῆς νήσου ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς· ἐλλείπει ὅμως ἡ γραφικῶς ὑπερέχουσα πέυκη, ἐλλείπουσι τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαιότητος καὶ τοῦ μεσαιῶνος, ἅτινα τόσῳ μαγευτικὴν καὶ ἐπιδρῶσαν ἱστορικὴν ζωὴν χαρίζονται ταῖς ἐξοχαῖς τῆς Ἰταλίας. Καὶ ὅμως, τί δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ δημιουργήσῃ ἐνταῦθα καλλιτέχνης μεγαλοφυῆς, ζωγραφῶν τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς κόλπους, τὰς ζωηρὰς ἀκτὰς καὶ τ' ἀκρωτήρια, τοὺς ἐκθακχέοντας λόφους καὶ τὰς εἰδυλλιακὰς πεδιάδας καὶ τὴν μόνην μεγάλην ἠρωϊκὴν σκηνὴν τῆς Ἡπείρου! Οὐχὶ ἡ πλαστικὴ τῶν σχημάτων εἶναι τοῦθ' ὕπερ ἤθελεν ἀναδείξῃ τὴν τέχνην αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ πανταχοῦ ἀποπνέων ἀμβρόσιος αἶθήρ καὶ ἡ τῶν χρωμάτων ἀρμονία. Ὁ μὴ ἔχων καλλιτεχνικὴν συναίσθησιν τοῦ ἰονίου αἰθέρος, δὲν πρέπει ἐνταῦθα οὐδὲ γραμμὴν ν' ἀγάγῃ. Τὸ θεσπέσιον φῶς τῆς μακαρίως ταύτης φύσεως εἶναι αὕτη ἡ γοητευτικὴ αἴγλη ὕψ' ἧς παρίστανται ἡμῖν περιβεβλημένοι οἱ ἀρχαῖοι θεοὶ καὶ ἄνθρωποι· πάντες περιβάλλοντα αἴγλη φωτεινῆ.

Πολλάκις ἠλάσασμεν ἐπ' ἀμάξει διὰ τῆς νήσου πρὸς τὰς ἰονικὰς ἀκτὰς. Ἐραῖος κεῖται ἐκεῖ ὁ Πέλεκας, πρὸς ὃν ἀφικνεῖται τις ἀνερχόμενος θαλαροῦ λόφου, ἐφ' οὗ κεῖνται καὶ αἱ κώμαι Βαρυπατάδες, Βηρὸ καὶ Καστελλάνοι. Ἐψῆλὰ ἐπὶ τοῦ βράχου κεῖται ὁ Πέλεκας· αἱ ὁδοὶ εἰσὶ κεκλασμέναι ἐπὶ τῆς φαλακρᾶς πέτρας· αὐτὴ ἡ κώμη οὐδὲν θὰ εἶχε τὸ ἐνδιαφέρον, εἰμὴ κτεῖχε θαυμασίαν θέσιν. Αἱ κερκυραϊκαὶ κώμαι, ἐν αἷς οὐδ' αὐμὸ ἀπαντᾶ μνημεῖόν τι, οὐδὲν ἔχουσι τῆς οἰκοδομικῆς τέχνης τοῦ ἰταλικοῦ μεσαιῶνος, ἧτις τὴν φαντασίαν ἀναπτεροῖ. Οἱ πύργοι τῶν βράων καταρρέουσι, καὶ αὐταὶ αἱ ἐκκλησίαι δὲν εἶναι ἄξιαι λόγου, πολλάκις ἐκ μόνου τοῦ κωδονοστασιου διακρινόμεναι τῶν οἰκιῶν. Παιδιά χροσεύουσι περὶ ἡμᾶς, ἄνηθ προσφέροντα, οὐχὶ ἐπαιτοῦντα ἀλλὰ ἀστειζόμενα. Ἄντι τοῦ Κύριε, προσφωνοῦ-

σιν ἡμᾶς τουρκιστὶ (;) ἀφέντη, ὅπερ ἐδιδάχθησαν βεβαίως ἀπὸ τῶν ἀλβανῶν (;) Ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς ταύτης ἐπιβλέπει τις ὅλα τὰ νῶτα τῆς νήσου ἀπὸ τῆς μιᾶς θαλάσσης μέχρι τῆς ἐτέρας. Ἡ πόλις καὶ τὰ πράξεις φαίνονται ὑψόμενα ἐπὶ τῆς ἀκτῆς καὶ περαιτέρω φεγγοβολεῖ ὁ θαλάσσιος ὄχρετος, ὃν σχηματίζουσι τὰ ὄρη τῆς Χιμάρρας καὶ τοῦ Πίνδου. Καὶ ὁ ἀπαστράπτων τῆς Ἀρτέμιδος καθρέπτει, ἡ λίμνη Χαλικιοπούλου, μετὰ τῶν ἀκτῶν αὐτῆς καθορῶνται ἐκείθεν. Πρὸς βορρᾶν ὄρη περιβάλλουσι μεγάλην πεδιάδα, τὸ *Libadi* τοῦ *Ρόπα*, πράσινον ἐκ τῶν σπαρτῶν· ὁδοὶ λευκάζουσι ἐν τοῖς πέρασιν αὐτοῦ ἄγουσιν εἰς τὰς διαφόρους κώμας, ἔστιν ὅτε δὲ τὸ φῶς τῆς ἐσπέρας μαρμαίρει ἐπὶ τινος τέλματος, ὡς ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ Μαραθῶνος. Ὑπεράνωθεν ὁ Παντοκράτωρ ἀναπτύσσει πᾶσα ντὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτοῦ, ἐτέρωθεν δ' ἐκτείνεται τὸ ἰόνιον πέλαγος, ἐξ οὗ ἀναδύουσι τολμηρῶς προβάλλοντα ἀκρωτήρια.

[Ἐπεται τὸ τέλος].

Περὶ ὀλίγων κατεστραμμένων σελίδων ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΟΥ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Πολὺς γίνεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ λόγος περὶ τῶν ζημιῶν ἃς ὑπέστη ἡ ἀρχαία τέχνη καὶ φιλολογία ἕνεκα τοῦ φανατισμοῦ τῶν μοναχῶν. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθεῖς αὐταὶ αἰμομαφαί, ἀλλὰ δὲν στεροῦνται υπερβολῆς τινος. Συστηματικὴ καταστροφή, ἐθελοῦσις ἀφανισμὸς τῶν ἀρχαίων κτιρίων καὶ τῶν κλασικῶν συγγραμμάτων σπανίως μόνον συνέβη· αἱ δ' ἐπελθούσαι βλάβαι ἀναφέρονται κυρίως εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὑλικοῦ τῶν μνημείων πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς νέας θρησκείας καὶ τῆς νέας φιλολογίας. Ναοὶ τινες ἀρχαίων θεοτήτων μετεποιεῦντο εἰς ἐκκλησίας χριστιανικῶν ἁγίων, πολλαὶ δὲ τῶν μεσαιωνικῶν ἐκκλησιῶν οὐ μόνον τὴν θέσιν ἀρχαίων ναῶν δεικνύουσι, ἀλλὰ καὶ δικσάζουσι ἐκείνων λίθους, στύλους, ἀνάγλυφα, ἐπιγραφάς. Οἱ παλιγκτιστοὶ οὗτοι ναοὶ ἐπέχουσι ἀκριβῶς τὴν θέσιν τῶν *παλιμψήστων* χειρογράφων. Ὡς ἐπὶ τῶν θεμελιῶν ναοῦ τινος τοῦ Ποσειδῶνος ἀνοικοδομήθη ἐκκλησία τις τοῦ ἁγίου Νικολάου, οὕτως ἐπὶ περγαμηνῶν κώδικος τοῦ Στράβωνος ἐπεγράφοντο μετὰ τὴν ἐκπλυσιν φῶδι τοῦ Ψαλτῆρος. Πολλάκις δ' ἔχομεν διπλοῦν χριστιανικὸν μνημεῖον ἐπὶ ἀρχαίων θεμελιῶν καὶ διπλὴν νεωτέραν γραφὴν ἐπὶ παλαιᾶς περγαμηνῆς· Ὡς δ' ὁ ἄγγλος Mullooly κατῶρθασε νὰ μελετήσῃ καὶ χωρίσῃ ἀπ' ἀλλήλων τὰ ἐπάλληλα οἰκοδομικὰ στρώματα τῆς ἐν Ῥώμῃ περιέργου ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, οὕτως ὁ κλεινὸς Mommsen ἠδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ τὰς ἀλλήλας ἐπιχειμένους γραφὰς τοῦ παλιμψήστου κώδικος τοῦ Ῥωμαίου νομοδιδασκάλου Γαῖου. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ νομισθῆ ὅτι ἡ νέα αὕτη κτίσις τῶν οἰκοδομημάτων καὶ ἡ νέα διάθεσις τῶν χειρογράφων ἐγένετο πάντοτε ἐκ φανατισμοῦ